

ПРОУЧВАНЕ НА СЕКСУАЛНАТА КУЛТУРА НА УЧЕНИЦИОТ VIII И IX КЛАС НА СОУ „ЕМИЛИЯН СТАНЕВ“ ГРАД ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Мариана Балъкова, Катя Лазарова-Николова, Ивелина Манолова

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна
Филиал – Велико Търново, Катедра „Здравни грижи“

RESEARCH ON THE SEXUAL CULTURE OF THE STUDENTS FROM 8TH AND 9TH GRADE OF THE EMILIAN STANEV HIGH SCHOOL IN VELIKO TARNOVO

Mariana Balakova, Katya Lazarova - Nikolova, Ivelina Manolova

Department of Health Care, Veliko Tarnovo Affiliate, Medical University of Varna

РЕЗЮМЕ

Сексуалната култура на учениците е важен фактор за доброто физическо и психическо здраве, развитие на индивида, възпроизводство, предотванване от полово предавани болести и нежелана бременност, раждане на извънбрачни деца и преждевременно напускане на училище.

Цел: Да се проучи нивото на сексуалната култура на учениците от VIII и IX клас на СОУ „Ем. Станев“, гр. В.Търново; да се установят познанията им относно полово предаваните болести и информираността им за методите и средствата за предотванване от тях.

Материали и методи: За целта на настоящото изследване през месец март 2017 г. бе проучено мнението на 123 ученици (69 момичета и 54 момчета) от VIII и IX клас на СОУ „Ем. Станев“, гр. В. Търново. Използвани са документален метод, анкетно социологическо проучване и графичен анализ.

Резултати: Дефицит от познания относно болестите, предавани по полов път. Ниска възрастова граница на първите сексуални контакти - 22% от учениците на възраст между 14 и 15 г. вече имат сексуален контакт, 78% дават отрицателен отговор.

При наличието на проблем от сексуално естество 53% ще търсят решение чрез интернет, на приятел ще се доверят 21%, 16% от анкетираниите посочват родител, а едва 10% ще се обърнат към медицинско лице.

ABSTRACT

Introduction: Students' sexual culture is an important factor for the good physical and mental health, development of the individual, reproduction, prevention of sexually transmitted diseases and unwanted pregnancies, birth of extramarital children and early school dropout.

Aim: The aim of this paper is to study the level of sexual culture of the students from 8th and 9th grade from the Emilian Stanev high school in Veliko Tarnovo; to establish their knowledge of sexually transmitted diseases and their awareness of methods and means of prevention.

Materials and Methods: For the purpose of this study, in March 2017, 123 students (69 girls and 54 boys) from 8th and 9th grade of the Emilian Stanev secondary school in Veliko Tarnovo were surveyed. Documentary method, sociological survey and graphical analysis were used.

Results: We have established deficiency in knowledge about sexually transmitted diseases; low age limit of first sexual contacts - 22% of students aged 14 to 15 have already had sexual contact, 78% gave a negative answer.

If there is a problem of a sexual nature, 53% will seek a solution via the Internet, 21% will trust a friend, 16% of the respondents point to a parent and only 10% will seek medical help.

Conclusion: The low starting age of the students' sexual contacts and the lack of knowledge about sexually transmitted diseases require an increase in their awareness and sexual culture.

Изводи и препоръки: Ниската начална възраст на сексуалните контакти на учениците и дефицитът от познания относно болестите, предавани по полов път, налагат повишаване на тяхната информираност и сексуална култура.

За формиране, изграждане и повишаване на сексуалната култура на учениците решаваща роля трябва да играят семейство, училищна среда, медицински специалисти, педагози, психолози, институции и цялото общество.

Ключови думи: сексуална култура, ученици, полово предавани болести, информираност

ВЪВЕДЕНИЕ

Сексуалната култура включва сексуални отношения, репродуктивно здраве, емоционални връзки, контрацепция, превенция на полово предавани болести и други аспекти на човешкото сексуално поведение. Тя е в основата за информиран избор за поведението на човека, предпазване от злоупотреба и изгражда увереност и самочувствие.

Сексуалната култура на учениците е важен фактор за доброто физическо и психическо здраве, развитие на индивида, възпроизводство, предпазване от нежелана бременност, раждане на извънбрачни деца и преждевременно напускане на училище. Повишаването ѝ води до по-добро качество на живот в по-късна възраст, намалява броя на сексуалните партньори и контакти, дава емоционалната сигурност и самоуважение.

Като действителен компонент, сексуалната култура и информираност на учениците в училище, присъстват основно чрез беседи в часовете по биология и класния ръководител.

С настоящото проучване си поставихме за цел да определим нивото на сексуалната култура на учениците от VIII-ми и IX-ти клас на СОУ „Ем. Станев“ гр. В.Търново; да установим познанията им относно полово предаваните болести и информираността им за методите и средствата за предпазване от тях.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

За целта на настоящото изследване, през месец март 2017 г., се проучи мнението на 123 ученика- 69 момичета и 54 момчета от VIII-ми и IX-ти клас на СОУ „Ем. Станев“ гр. В. Търново чрез анонимна анкета, съдържаща 10 закрити и 3 от-

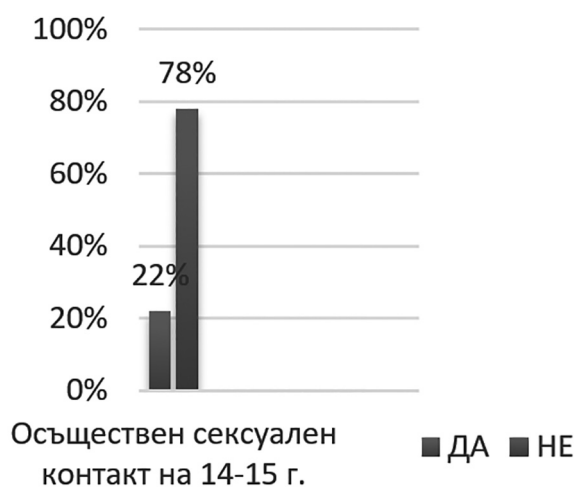
The family, the school environment, medical specialists, educators, psychologists, institutions and the whole community must play a decisive role in shaping, building and enhancing the sexual culture of students.

Keywords: sexual culture, students, sexually transmitted diseases, awareness

крити въпроса. Използвани методи - документален и графичен анализ.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Тревожни са данните, свързани с първите сексуални контакти на респондентите. За вече осъществен първи сексуален контактна 14 г. и 15 г. съобщават 22%, останалите 78% дават отрицателен отговор.

Фиг. 1

Отговорите на анкетираните ученици сочат, че първите сексуални контакти са осъществени: от любопитство при 41%, случайно- 27%, заради влюбване – 18%, 11% не са дали конкретен отговор /или са посочили друго/ и след употреба на алкохол са посочили 3%.

Прави впечатление, че с по-голям относителен дял от учениците, водещи сексуален живот, са момчета - 62%, а 38% са момичета. Ниската възрастова граница на първите сексуални контакти е в пряка връзка с недоизградената сексу-

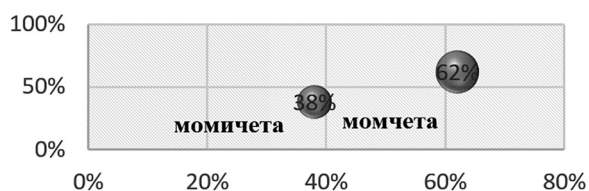
ПЪРВИ СЕКСУАЛЕН КОНТАКТ

Фиг. 2

ална култура и личност, непълни познания на гласата за себедоказване чрез сексуалност.

Сексуален живот по полове

Фиг. 3

Направеното анкетно проучване дава представа за познанията и поведението на учениците, свързани с въпросите на сексуалното общуване, рисковете от нежелана бременност, болестите предавани по полов път, последиците от тях и начините на превенция.

Статистиката сочи, че България е на първо място в Европа по брой на абортите сред непълнолетни момичета, които са водещи фактори за влошено репродуктивно здраве, раждане на недоносени и увредени деца, както и за висока детска смъртност.

Националният център по общественото здраве отчита 15 000 аборта по желание в България през 2016 г., като 800 от тях са от ученички на възраст между 15 и 19 г.

За използвано предпазно средство /основно презерватив/ по време на първия си сексуален контакт споделят едва 12% от учениците, 39% не са го употребили, останалите 49% са разчитали на случайния изход от акта, което показва ниска сексуална култура сред подрастващите. Формирането на нов модел на сексуално поведение и култура е свързано с личната мотивация и убежденост, както и с изграждане на навици и умения за безопасен секс.

Днес, живеем във века на Интернет и свободните комуникации. Учениците имат напълно свободен достъп до всяка информация и въ-

Първи сексуален контакт и употреба на предпазни средства

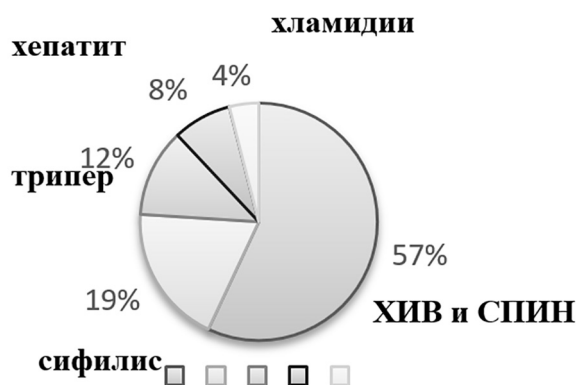

Фиг. 4

преки това е обезпокоителна неинформираността им за полово преносимите заболявания.

От проведеното изследване е видно, че съществува дефицит от познания относно болестите, предавани по полов път. ХИВ и Синдрома на придобитата имунна недостатъчност (СПИН) са познати на повече от половината ученици - 57% от анкетираните, 19% от учениците имат информация за сифилис, 12% - за трипер, за хепатит знаят 8%, хламидии, генитален херпес и трихомониаза познават едва на 4% от респондентите.

Познания за ППБ

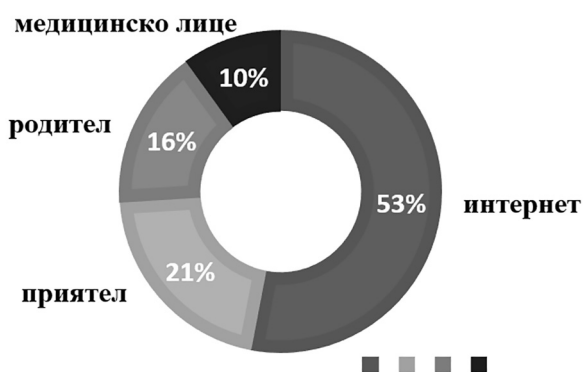

Фиг. 5

Данните от анкетата сочат, че при наличието на проблем от сексуално естество, 53% ще търсят решение чрез Интернет, на приятел ще се доверят 21%, 16% от анкетираните посочват родител, а едва 10% ще се обърнат към медицинско лице. Експертите са на мнение, че съществува много тясна връзка между сексуалното поведение на децата и отношенията им не само с родители, а и с учители, приятелска среда, личен лекар и др. Тъй като в голяма част от българските семейства

сексуалните теми са табу или се обсъждат с висока степен на притеснение, младите хора често търсят необходимата им информация от Интернет и от свои връстници. Тази информация често е погрешна и объркваща, не води до разрешаване на проблема, а по-скоро до задълбочаването му и до усложнения в здравен и социален аспект.

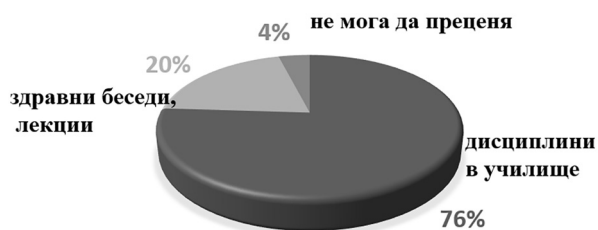
РЕШЕНИЕ НА ПРОБЛЕМ ОТ СЕКСУАЛНО ЕСТЕСТВО

Фиг. 6

Подобряването на сексуалната култура на учениците и утвърждаването на нов различен подход в училищната възраст се потвърждава от мнението на анкетиранияте респонденти. За въвеждането на дисциплини в училище или часове свързани със сексуалната култура, желание имат 76% от анкетиранияте ученици, 20% имат нужда от „здравни беседи“ или „лекции“, само 4% не могат да преценят.

ОБОГАТЯВАНЕ НА ПОЗНАНИЯТА

Фиг. 7

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Сексуалната култура на учениците изисква системни действия и дългосрочна грижа на семейство, училищна среда, медицински специалисти, педагози, психолози, институции и цялото общество. Половото възпитание на децата трябва да е отговорност на семейната среда, да започне от ранна възраст, за да подпомогне из-

граждането и повишаването на сексуалната култура в юношеската възраст. За формирането, изграждането и повишаването ѝ следва да се въведат часове по сексуална култура в училище. Здравните беседи и лекции ще обогатят знанията и информираността на учениците в различните аспекти на здравната сексуалност. Провеждането на образователни кампании съвместно с РЗИ, неправителствени организации и образователни институции, разширяването на подхода „Връстници обучават връстници“, включването на студенти от Медицинските университети в обучението на подрастващите и осигуряването на достъп на младите хора на възраст 15 – 20 години до подходящи безплатни услуги ще допринесат за промяна на знанията и поведението на учениците към цялата конфигурация на сексуалния живот в общия контекст на здравословния стил на живот.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бостанджиев, Р., /2010/. За любовта и секса откровено, София.
2. Златков Н., /1994/. Сексуално предавани болести, София.
3. Илиев, З., /2012/. Сексологичен буквар, София.
4. Венсан, Ж., /2010/. Сексът - диалог с дъщеря ми, София.
5. <http://dnes.dir.bg/news/uchenichki-abortiotzenkata-kriminalni-spontanni-25061725>

Адрес за кореспонденция:
 Мариана Ангелова Балъкова
 Медицински университет
 „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна
 Филиал Велико Търново,
 ул. „Михаил Кефалов“ №2,
 5000 Велико Търново
 e-mail: merilin_vt@abv.bg
 GSM: 0887 269335